

Evaluaace v mateřských školách

Zora Syslová

OBSAH

1. Obecná východiska a zákonné normy
2. Systém vlastního hodnocení v MŠ
3. Cíle a kritéria vlastního hodnocení
4. Prostředky průběžného sběru informací
5. Proces autoevaluace

Dvoúrovňové kurikulum

- RVP PV
- ŠVP

Autoevaluace poskytuje škole zpětnou vazbu ke korekci vlastní činnosti a současně slouží jako východisko pro další práci.

Teoretická východiska

- ***Hodnocení*** - používá se v běžné školní praxi a širokou veřejností k náhodnému nebo každodennímu posouzení úspěchů i proher a zaujímání stanovisek k vlastní práci i práci druhých (hodnocení žáků, hodnocení práce učitelů...).
- ***Evaluace*** – termín má komplexnější význam, dosud užívaný spíše v oblasti teorie, vědy a výzkumu. Ve vztahu ke škole jde o systematicky plánovitý a cíleně řízený proces hodnocení a posuzování sledovaných jevů.

Rozlišení evaluace podle charakteru hodnotících procesů:

- **Externí evaluace** - zaměřuje se na celkové fungování systému školy jako instituce. Její cíle jsou stanoveny zvnějšku, stejně tak metody a formy hodnocení i jeho měřítka a kritéria. Jedním z typů externí evaluace, se kterým se školy nejvíce setkávají je hodnocení Českou školní inspekcí, dnes je nově zavedeno i hodnocení zřizovatelem.
- **Interní evaluace** - hodnocení vnitřní, nazývá se nejčastěji sebehodnocením, autoevaluací. Základním cílem je hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání, kterých škola v určitém období dosáhla, hodnocení efektivnosti jednotlivých vzdělávacích činností probíhajících ve vlastní pedagogické práci školy.

Externí evaluace

- ČŠI
- Zřizovatel
- Kritický přítel
- Benchmarking (návštěva MŠ)

Zákonné normy

- § 12 zákona 561/2005 Sb. o předškolním , základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) – vlastní hodnocení
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - autoevaluace

2. Systém autoevaluace

Ten by měl stanovit:

- Koho nebo co evaluovat
- Podle jakých kritérií
- Jakými nástroji, prostředky, způsobem
- Kdy, jak často
- Kdo se na evaluaci bude podílet

Oblasti autoevaluace

- Podmínky
- Procesy – práce učitelek
- Výsledky dětí (kompetence/očekávané výstupy)

Evaluace by měla být:

- Systematická – v jasně vymezených oblastech
- Prováděná pravidelně
- Podle předem stanovených a přijatých kritérií
- Předem stanovenými nástroji, prostředky, způsoby
- S vědomím, že je základem rozhodování pro další plánování a jednání

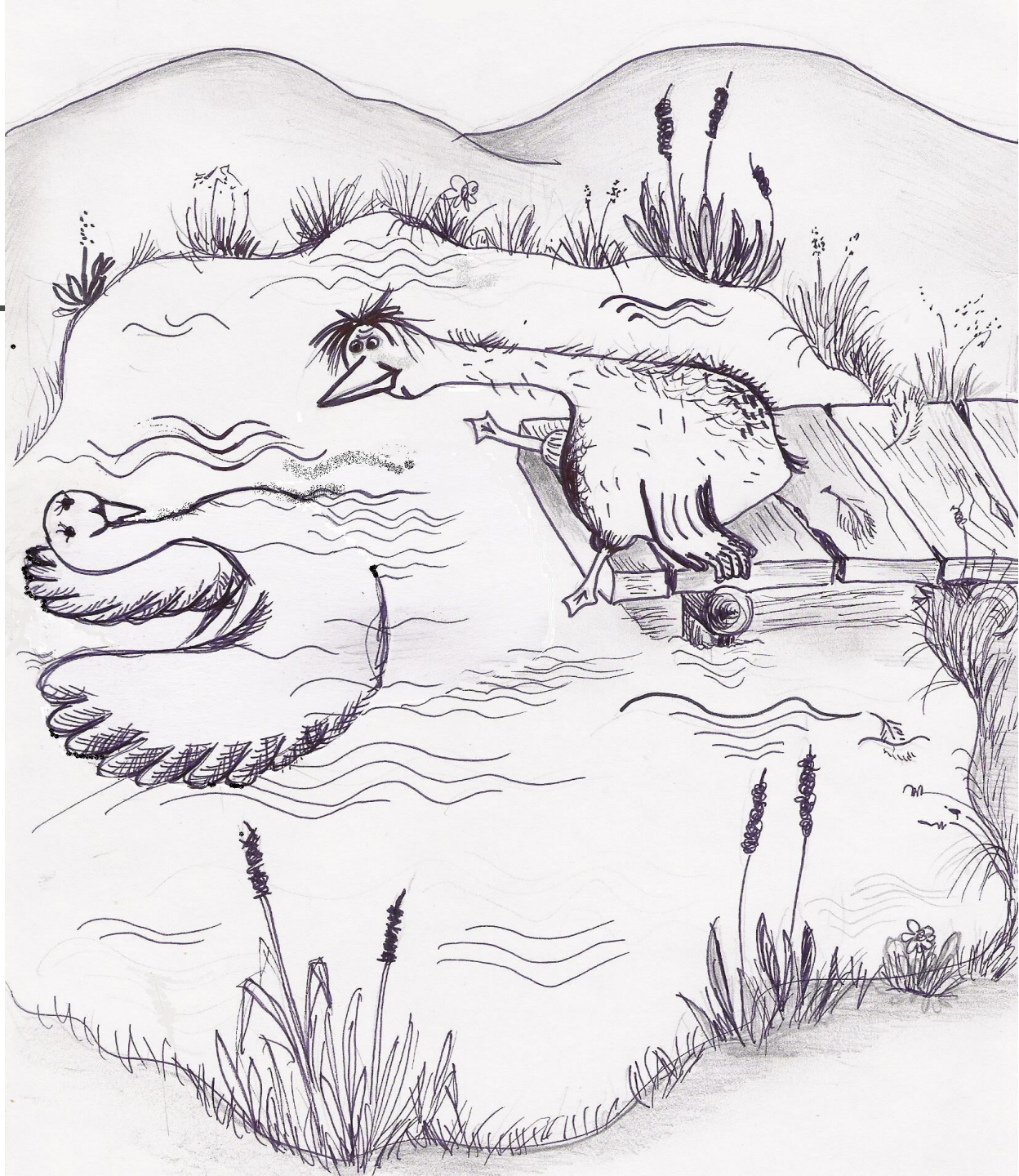
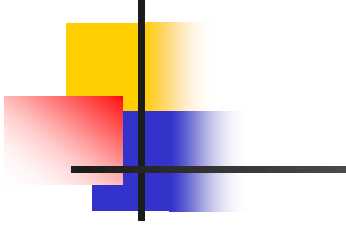
Tabulka

Oblasti/periody - cíle	Kritéria	Prostředky	Kdy	Kdo
<ul style="list-style-type: none"> ■ Podmínky 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kritéria vytvořená na základě požadavků RVP PV ■ Kritéria v dotazníku INDI MŠ (školy v projektu podpory zdraví) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Každodenní vyhodnoc ped. činnosti. ■ Zpětná vazba TČ 		
<ul style="list-style-type: none"> ■ Procesy 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Znaky prožitkového učení ■ Znaky partnerské komunikace učitelky s dítětem ■ Vyváženost řízených a spontánních činností ■ Podíl skupinové, individuální a frontální činnosti ■ Způsob plánování MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hodnocení TK ■ Záznamy o dětech ■ Sebehodnocení uč. ■ Kontrolní a hospitační činnost 		
<ul style="list-style-type: none"> ■ Výsledky 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sdružené ukazatele (SUKy) (školy v projektu podpory zdraví) ■ Očekávané výstupy oblastí RVP PV nebo kompetence (co dítě zpravidla dokáže na konci předškolního období) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hodnotící + evaluační zpráva ■ Dotazník INDI MŠ včetně Dotazníku pro rodiče 		

Klíčové otázky

- **Jaká je úroveň..... ve vaší škole**
- **Jak jste to zjistili?** (způsob vlastního hodnocení – nástroje, kritéria, rozsah, frekvence....)
- **Jak využíváte získané informace?** (konkrétní přínos vlastního hodnocení pro školu – návrh, realizace a účinnost opatření)

3. Cíle vlastního hodnocení

Oblast – podoblast:

Podmínky - věcné prostředí

Cíle vlastního hodnocení:

Sledovat, zda prostředí podporuje děti ve spontánní realizaci jejich zájmů a momentálních nápadů.

Kritéria

(jako určitá měřítko, k nimž se hodnocení vztahuje) zásadně odlišují subjektivní hodnocení od evaluace. Pomáhají hodnotit sledované jevy podle určitých znaků kvality, nikoli podle zkušeností, postojů.

Indikátor

- nebo-li ukazatel kvality. *„Pro přesnější a spolehlivější zjištění může být užitečné tato kritéria více konkretizovat, popř. je rozpracovat do podoby konkrétních ukazatelů (indikátorů)“*. Kritérium je vnímáno jako měřítko, které určuje žádoucí stav. Indikátor popisuje konkrétní projevy, specifikuje podrobnější rysy a vlastnosti daného kritéria. Někteří autoři (Vašátková, 2006; Hausenblas, 2008) označují indikátory jako „vodítka“, díky nimž můžeme prokázat úroveň kvality sledovaného jevu.

(SMOLÍKOVÁ, 2008, s. 10)

Kritérium

Hračky a pomůcky jsou uloženy viditelně, aby si je mohly děti samy brát.

Indikátory

Hračky a pomůcky jsou rozmístěny v otevřených policích do výšky dětských očí.

Děti se nemusí učitelky ptát, zda si mohou hračku půjčit. Týká se to všech hraček i pomůcek, tzn. i výtvarného materiálu (barvy, plastelína, nůžky), náčiní a nářadí pro cvičení apod.

4. Prostředky pro hodnocení výsledků

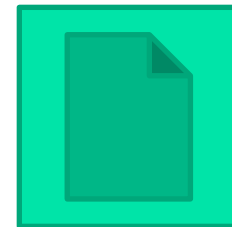
- RoK (SUKy)

- PREDICT

Kritéria a prostředky pro hodnocení podmínek

- INDI MŠ

Kritéria a prostředky hodnocení procesů – pedagogické práce

Rámec profesních kvalit učitele MŠ

<https://munispace.muni.cz/book?id=551>

**Kompetentní učitel (Začít spolu)
VTI**

Prostředky průběžného sběru informací

- Hodnocení TVP (TČ)
- Sebehodnocení učitelky
- Hospitace ředitelky
- Vedení záznamů o dětech

5. Proces autoevaluace

- **Motivační etapa**
- **Přípravná etapa**
- **Realizační etapa**
- **Evaluační etapa**
- **Korektivní etapa**

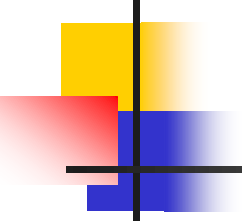

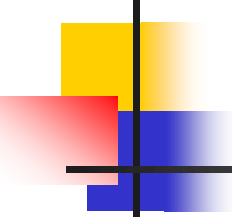
Proces autoevaluace

- **Motivační etapa** souvisí se získáváním (motivováním) zaměstnanců a dalších osob pro podílení se na autoevaluaci. Bez jejich přesvědčení o jejím smyslu není možná její úspěšná realizace. Bez porozumění účelu evaluace jsou prováděny evaluační procesy formálně, beze snahy měnit zaběhnuté způsoby práce.

Nezastupitelnou roli při vytváření autoevaluačního systému sehrává ředitelka mateřské školy. Důležitým momentem rodícího se systému autoevaluace je způsob, jakým ředitelka komunikuje s ostatními, jak umí naslouchat názorům druhých, na jaké úrovni je týmová práce v mateřské škole.

- **Přípravná etapa** je charakteristická promýšlením a zpracováním autoevaluačního plánu; stanovením cílů, postupů, pravidel a úkolů osob podílejících se na autoevaluaci. Plán autoevaluačního procesu zaznamenaný ve školním vzdělávacím programu by měl obsahovat údaje o všech komponentech – oblastech hodnocení, cílech a kritériích, prostředcích (nástrojích), zodpovědnosti jednotlivých aktérů hodnocení a časových intervalech.

-
- **Realizační etapa** souvisí s praktickým získáváním informací a dat podle stanoveného plánu. Při ní často dochází ke změnám a úpravám v souvislosti s aktuální situací a potřebami školy. Jde v podstatě o sbírání informací a důkazů o vzdělávání v mateřské škole. Aby byl pohled co nejobjektivnější, je dobré využít více zdrojů, tzn. hodnotících nástrojů, ale i pohledu více hodnotitelů (např. ředitelky, učitelek, provozních zaměstnanců, rodičů).
 - **Evaluační etapa** je zaměřena na třídění a vyhodnocování dat, které slouží jako podklad pro plánování rozvoje školy a její činnosti v dalším období. Tento krok zpravidla připadá na ředitelku mateřské školy. Ta všechny získané údaje (ze všech dostupných nástrojů) zpracovává a analyzuje. Měla by údaje pojímat komplexně a propojovat je v jejich celistvosti vzhledem k výsledkům předškolního vzdělávání.
 - **Korektivní etapa** završuje celý proces autoevaluace. Zaměřuje se na promýšlení a formulování opatření a konkrétních aktivit, které by měly vést ke zvýšení kvality práce ve sledovaných oblastech.

V každé škole probíhá autoevaluace individuálně, podle zkušeností aktérů, velikosti školy a jejího zaměření, podmínek atp. Všechny výše jmenované fáze jsou svým způsobem specifické a žádnou z nich nelze zcela vynechat ani jakkoli nahradit.

